

Działalność muzeów

Jednym z ważniejszych przejawów rozwijającego się stale ruchu regionalnego jest tworzenie nowych muzeów. Są one organizowane przez miejscowych działaczy przede wszystkim w miastach powiatowych, a także w niektórych wsiach.

W Złotowie (woj. koszalińskie) otwarto ostatnio stałą ekspozycję muzealną pt. „Jesteśmy tu od wicków”. Obrazuje ona dzieje ziemi złotowskiej i jej walk o polskość. Wystawa ma także dział etnograficzny. Pokazano tam m.in. narzędzia pracy na roli, wyposażenie izby chaty wiejskiej, eksponaty z zakresu tkactwa i haftu ludowego.

Największym z tworzących się muzeów będzie wielodziałowe Muzeum w Chełmie Lubelskim. Jeden z działów poświęcony jest kulturze ludowej i etnografii.

We wsi Zawidzu, w pow. Sierpc powstało muzeum współczesnej rzeźby ludowej. Eksponaty zebrali rzeźbiarze ludowi działający w okolicach Sierpca, a przede wszystkim Wincenty Krajewski z Zawidza i Mieczysław Ruszkowski z Sierpca.

We wsi Płukowo Duże, pow. Wąbrzeźno, w zabytkowej chacie podcieniowej – będącej jednym z najstarszych w woj. bydgoskim zabytków budownictwa wiejskiego – powstaje muzeum ziemi dobrzyńskiej. Zbiory jego zawierać będą zabytki sztuki ludowej oraz kultury materialnej.

W Narwce, pow. Hajnówka, Koło Przyjaciół Związku Radzieckiego przy szkole podstawowej organizuje regionalne Muzeum Kultury Materialnej i Sztuki Ludowej Białoruskiej. Zgromadzono już wiele eksponatów z dziedziny kultury materialnej, jak: stępy, kołowrotki, krosna, żarna, sochy oraz haftowane ręczniki i koszulki, chodniki i tkaniny do przykrywania łóżek. Muzeum służyć ma nie tylko ludności miejscowej, ale także turystom odwiedzającym miejscowe schronisko w drodze do Białowieży.

Wystawy i konkursy

Wystawa pt. „Kwiaty dla Warszawy” otwarta była od 25 stycznia do połowy lutego w salach wystawowych Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Warszawie. Organizatorami wystawy byli CPLiA oraz TPSP. Była to pierwsza wystawa ludowych kwiatów sztucznych, opracowana na podstawie penetracji terenowych przeprowadzonych przez CPLiA. Pokazano eksponaty współczesne, pochodzące ze wszystkich niemal regionów.

Komisarzem wystawy i autorem scenariusza była Janina Oryńska, scenografię opracował Czesław Wielhorski. Wydano katalog-składankę, zawierający 5 barwnych fotografii bukietów oraz krótki tekst wprowadzający.

Recenzję z wystawy zamieścimy w następnym numerze.

Wystawa pt. „Twórczość ludowa w województwie katowickim” czynna była w salach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu w okresie od lutego do kwietnia. Organizatorami wystawy byli: Wydz. Kult. WRN w Katowicach oraz Muzeum Górnośląskie. Pokazano ok. 140 eksponatów reprezentujących współcześnie żywe dziedziny ludowej twórczości plastycznej: tkactwo, strój, koronki, srebrnictwo (Cieszyńskie), kowalstwo artystyczne, garncarstwo, snycerkę w drzewie, plastykę obrzędową (kraszanki, maski i gwiazdy kołędnicze), zabawki oraz rzeźbę i malarstwo.

Katalog wystawy opracowany został bardzo starannie przez mgr Barbarę Bazielińską. Zawiera on artykuły informacyjne dotyczące poszczególnych dziedzin twórczości ludowej, listę znanych i aktywnych współczesnych twórców ludowych (informującą o rodzaju twórczości uprawianej przez nich oraz ich uczestnictwie w wystawach i konkursach) oraz spis eksponatów. „Twórczość Ludowa w Województwie Katowickim”, katalog wystawy na XX-lecie PRL, luty – kwiecień 1965, Bytom, s. 52, ilustr. 29.

Wystawa wycinanki łowickiej czynna była w lutym i marcu w salach Muzeum Etnograficznego w Toruniu. Organizatorami wystawy byli Muzeum Etnograficzne w Toruniu i Muzeum w Łowiczu, z którego zbiorów pochodziło 120 eksponatów pokazanych na wystawie. W związku z wystawą zorganizowano cykl odczytów poświęconych tradycyjnej kulturze ludowej regionu łowickiego. Pierwszy z nich pt. „Historia i tradycje wycinanki” wygłosił kierownik Muz. w Łowiczu, mgr H. Świątkowski.

W marcu rozstrzygnięty został konkurs pt. „Gwiazdy kołędnicze i turonie”, ogłoszony przez Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce. Na konkurs wpłynęło 37 prac z Rabki, Mszany Dolnej, Skonego, Ponie, Skomielnej Białej, Poręby Wielkiej i Skawy. Pierwsze nagrody otrzymali: za gwiazdy – J. Rabciak i J. Stożek z Poręby Wielkiej, Józefa Hanzel i Władysława Budzeń ze Skomielnej Białej i J. Gacek z Rabki-Skonego, za turonie – F. Hanzel ze Skomielnej.

Wystawa pt. „Śląska sztuka ludowa i pamiątkarstwo regionalne” czynna była w marcu we Wrocławiu w salach wystawowych CPLiA, która wystawę zorganizowała. Zgromadzono około 400 eksponatów reprezentujących twórczość ludową Śląska Górnego, Opolskiego i Dolnego. Pokazano m.in. instrumenty muzyczne i przedmioty drewniane, zdobione snycerką z Cieszyńskiego, opolskie kraszanki i plecionki (kosze), raciborską ceramikę. Część eksponatów przeznaczona była do sprzedaży na miejscu.

Wystawa współczesnej kaszubskiej sztuki ludowej czynna była w marcu w salach Domu Kultury Dziecka i Młodzieży w Kartuzach. Organizatorami wystawy byli CPLiA, WDK oraz ZMW. Zgromadzono ponad 200 eksponatów. Ceramikę reprezentowały naczynia wykonane przez Józefa Kaźmierczaka z Kartuz i jego 13-letniego syna Józefa oraz Ryszarda Necla z Chmielna; haft – prace zespołów hafciarek z Kartuz: M. Dąbrowskiej, H. Sofisz, A. Ostrowskiej i Z. Niklas. Plecionki pokazała Helena Kunt z Wdzydz; rzeźbę – Leon Mayer z Lapalic, Leon Haski z Wejherowa, Leon Golla z Władysławowa, Apolinary Pastwa z Wągłokowic i Izajasz Rzepa z Redy.

Podobna wystawa czynna była w ostatniej dekadzie marca i w pierwszych dniach kwietnia w Wejherowie. W salach Powiatowego Domu Kultury zaprezentowano prace twórców ludowych powiatu wejherowskiego. Otwarcie wystawy połączone było ze spotkaniem z twórcami ludowymi.

W marcu PDK w Wejherowie zorganizował wystawę prac twórców ludowych pow. wejherowskiego. Otwarcie połączone ze spotkaniem z twórcami.

Różne

Problem pamiątkarstwa regionalnego, dotychczas nie rozwiązany pomimo licznych konkursów, pozostaje nadal w ośrodku zainteresowania władz kulturalnych. W styczniu sprawą tą zajęła się Komisja Kulturalno-Turystyczna pod przewodnictwem wiceministra Kultury i Sztuki Zygmunta Garsteckiego. 13 stycznia Komitet Drobnej Wytwórczości podjął uchwałę w sprawie koordynacji produkcji pamiątkarskiej. Rolę wiodącą powierzono CPLiA. Będzie ona dokonywała oceny jakości produkcji pamiątkarskiej pod względem jakości wzornictwa i cen. Przedmioty, które zostaną odrzucone w czasie selekcji przeprowadzonej przez art.-plastyków i etnografów, będą wyłączone ze sprzedaży. CPLiA zajmie się również organizacją wytwórczości pamiątek, zarówno wykonywanych przez chałupników w poszczególnych regionach, jak wytwarzanych przemysłowo, niekoniecznie na terenie regionu dla którego będą one przeznaczone.

CPLiA zorganizowała z początkiem br. konkurs pamiątkarstwa regionalnego Opolszczyzny. Wzięło w nim udział 80 artystów-plastyków i twórców ludowych. W lutym odbyła się w Opolu wystawa pokonkursowa w Woj. Domu Kultury.

Około 100 twórców ludowych z Sądecczyzny wzięło udział w naradzie zwołanej w Nowym Sączu z inicjatywy PRN przy udziale CPLiA. Omawiano sprawy organizacji i zbytu ich przyszłej wytwórczości pamiątkarskiej. Mają oni sprzedawać swe wyroby Zrzeszeniu Chałupników CPLiA.